

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasov po 130
in 2 D, večji oglašaji
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vsilica po 10 Din
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Kokopisi se ne vračajo, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništva št. 2992

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Ob 16. boljševiškem kongresu

V neverjetno napetem ozračju se je sestal dne 25. t. m. boljševiški kongres k svojemu 16. zasedanju. Zato se še noben kongres komunistične stranke ni pričakoval s tako nestrpnostjo kakor sedanj. Boljševiški oblastneži še niso bili nikdar v tako težavnem položaju in nikdar še niso popuščali ter tega popuščanja tudi priznali s svojimi dejanji kakor sedaj. Zakaj tisti boljševiški mogotci, ki so še pred nekaj meseci obljubljali in pričakovali od kolektivizacije vasi raj na zemlji, so morali ustaviti nadaljnje izvajanje kolektivizacije in celo privoliti vračanje v stare razmere. Še pred meseci so upali boljševiški voditelji izvajati najstrašnejše versko preganjanje. Mislili so, da so tako močni, da se lahko brezskrbno lotijo uničevanja največjih človeških svetinj, a sedaj se niso čutili dovolj silne, da bi upali imeti strankin kongres 15. junija, ko je bil sklican. Stalin ga je odložil za deset dni, da na ta način dobi čas za borbo z opozicijo. Če boljševiški uradni listi opravičujejo to odgoditev s trditvijo, da se je moral kongres cele komunistične stranke preložiti zaradi tega, ker se niso bila končana zasedanja narodnih komunističnih strank v posameznih boljševiških državah, je to jalov izgovor.

Zakaj zasedanja komunističnih strank posameznih boljševiških držav so se tako zavlekla ravno zaradi tega, ker je opozicija nastopala zelo samozvestno in je podprla poročila centralnega komiteta (CK) moskovskih odposlancev zelo ostri in obsirni kritiki. Ali ni znak slabosti, če se pojavlja kritika v tisti komunistični stranki, kjer vsako kritiko diktatorjevega delovanja smatrajo za veleizdajo in zločin. Če je ta kritika tako ostrina in strastna, da je ne morejo skrajšati Stalinovi pristaši, ki imajo vsepovsod vso oblast v rokah, potem pomeni odgoditev kongresa za deset dni mnogo več ko samo navadno zakasnitev za toliko časa.

Stalin se nahaja sedaj v izredno težkem položaju. Ne more več popolnoma zaupati vojski, ki je bila dosedaj poleg policije najmočnejša opora boljševiške diktature. Z uvajanjem kolektivizacije vasi se je začelo v boljševiški rdeči armadi očitno vrenje, ki se je že dolgo pripravljalo. Po poročilih boljševiških listov samih se širi južno od Kavkaza, zlasti v Gruziji in Azerbejdžanu uporno gibanje. Ustanavljajo se posebni protisovjetski oddelki, ki napadajo mesto, kjer pobijajo komunistične veljake in odpirajo zaprte molitnice. Te protisovjetske napadalne čete izvajajo na svojo stran tudi vojske rdeče armade. Odkrito uporno gibanje je izbruhnilo na Turkestanu. Vlada je morala poslati tja 14. divizijo iz Petrograda. Neštete premeščitve in odpusti častnikov rdeče armade v zadnjih tednih dokazujejo, da je omajana vera v popolno in slepo udanost rdeče armade. V zadnjem času so se začeli protiboljševiški krogi vtihotapljati v rdečo armado z namenom, da bi se je polastili in jo dobili na svojo stran. Zato je Stalin izdal tajno okrožnico vojaškemu poveljnikom, naj bodo čim bolj previdni pri sprejemanju novih častnikov. Razen tega pošilja Stalin svoje najbolj zveste pristaše med vojske, da prireajo zborovanja, kjer jih navdušujejo za Stalinovo »generalno linijo«. Rajši kot Rusom zaupa svojim rojakom; tako pošilja v najbolj zaupnih zadevah k vojski svojega nekdanjega tovariša, Kavkazijca Eliavo, člana Zakavkazijske boljševiške vlade. Kakor bi bilo zmed v rdeči armadi še premalo, je izbruhnil hud spor med Stalinom in Vorosilovim, vrhovnim poveljnikom boljševiške rdeče armade. Na Stalinovo nesrečo je javnost zvedela, da je nedavno pri nekem sporu Stalin celo ustrelil proti Vorosilovu, ki ga sicer ni zadel, ali je kot žrtev obležal priznan boljševiški delavec Arsenov.

Stalin je sicer imenoval Vorosilovu za pomočnika generala Büchera z namenom, da stopi kmalu na Vorosilovo mesto, toda Bücher je bivši carski vojaški poveljnik in kdo ve, ali je njegova vdanost boljševizmu in Stalinu res iskrena. Odpuščen je tudi Unših, tajnik vojnega ministristva, ki zna za vse načrte generalnega Štaba, izvršen častnik, ki bi mogel tajno stopiti na čelo odpuščenih in nezadovoljnih oficirjev, zlasti na Ukrajini, kjer vedno bolj nevarno tli pod pepelom ne samo med ljudstvom, ampak tudi med vojaštvom. Saj je baš zaradi nezanesljivosti ukrajinskih čet vrgla moskovska vlada v Ukrajino svoje najbolj zanesljive čete.

Mornarji, nekdanj tak strastni pristaši boljševizma, so tudi nezadovoljni. Obsodbe majhnih skupin mornarjev so znamenje, da med njimi vre.

Ko bi Stalin najbolj potreboval močno zaslombo v vojski, je notranjepolitični položaj zanj zelo neugoden ne samo v neruskih pokrajinah, ampak celo v sami Moskvi. Dočim beloruske tajne kmetijske organizacije sežigajo poslopja boljševiških uradov, gospodarskih skladišč in hiše odličnih komunistov — dosedaj so jih požgali v zadnjih petih mesecih že 967 — se mora Stalin boriti proti levčarski in desničarski opoziciji. Celo njegovi dosedanjim najvnetejšim sodelavci mu uhajajo. Nedavno je Stalin odstranil iz moskovskega sovjeta komun. stranke Baumana, ki mu je bil poleg Molotova in Kaganoviča desna roka pri izvajanju kolektivizacije. Gospa Krupskaja, vdova po Ljenu, je smrtna sovražnica Stalina, odkar jo je hotel Stalin ustreliti, ko je prišla protestirati proti kolektivizaciji in mu očitala, da se kolektivizacija vasi ne strinja z Ljenuinovim naukom. Proti Stalinu je na zadnjem obnem zboru profsojuzov (Strokovnih zvez) nastopil njen glavni tajnik Džoganov, ki je v imenu vsega delavstva protestiral, da se odtegujejo delavcem plače v najrazličnejše svrhe in da morajo delati preko delovnega časa. Zahteval je, naj se previsoka članarina zniža

Ali je razgovor med Manzonijem in Briandom kaj spremenil položaj?

Pariz, 26. jun. d. Razgovor med italijanskim poslanikom Manzonijem in ministrom za zunanje zadeve Briandom, ki je Manzonija sprejel 24. junija zjutraj, je bil zelo prisrčen. Popolnoma pa je neizvestno, ali je ta razgovor pokazal kakšen nov moment, na podlagi katerega bi moglo priti do bistvenega izboljšanja sedanjega zelo napetega razmerja med obema državama, ali ne.

Ugotovljeno je le, da je grof Manzoni, kakor je bilo že sporočeno, dogodke v Bariju obžaloval in g. Brianda zagotovil, da šef italijanske vlade ponovitev takih dogodkov absolutno ne bo več trpel; res je tudi demantiral, da bi bil generalni tajnik fašistične stranke izjavil, da je vojna med Italijo in Francijo neizogibna. Kljub temu koraku g. Manzonija, ki je brez dvoma izraz odkritosrčne želje italijanske vlade, da se ne bi mir kršil in da bi nastopili zopet prijateljski odnosi s Francijo, pa je precej verjetno, da je bila ta njegova izjava samo nujno potreben akt previdnosti, da se ne bi itak preko normalne mere napeto razmerje med Rimom in Parizom še bolj poslabšalo.

Dalje je izvestno, da je g. Briand poslaniku Italije zagotovil, da se odredbe Francije glede zavarovanja njenih meja ne smejo na noben način tolmачiti drugače kakor v zgozlj defenzivnem zmislu, kakor ga nalaga vsaki državi skrb za varnost v najnormalnejših okoliščinah; predpostavljati, da bi Francija zamišljala »preventivno vojno«, je več ko absurdno, ko francoska vlada nima druge skrbi kot to, da bi se po sodelovanju in solidarnosti vseh veselih mir v Evropi čim bolj zasigural, v kar je tudi Italija bila povabljena.

Ob tej priliki spominja francoski tisk na to, da je Italija, ki se zdaj sklicuje na to, da je stonila Francija gotove vojaške odredbe na meji, še preden je Mussolini v Firenci govoril, dala prva povod za vznemirjenje in obrambo že veliko prej; ko je namreč sklenila, da izda še v letu 1930/31 za povečanje svojega vojnega brodogoja nič manj ko poldrugo milijardo lir. G. Briand je tudi odločno zavrnil pisanje italijanskih listov, ki se ne pomišljajo trditi, da je francoska vlada porabila 7 milijard iz prebitkov državnega zaklada za oborožitev svojih zaveznikov, oziroma prijateljev.

Glavni predmet razgovora med grofom Manzonijem, ki mu je incident v Bariju bil pač le povod, da s francoskim ministrom za zunanje zadeve načne bistvo zadeve, in Briandom pa je bilo vprašanje, da-li je mogoče priti do zadovoljivega aranžmana med Francijo in Italijo v vseh točkah, ki ju že skoro eno leto, odkar je spor več ali manj akuten, ločijo. O rezultatu v tem pogledu pa obe vladi varujeta popoln molk in tudi ni verjetno, da bi ga v bližnji bodočnosti kršili. Kar torej tozadevno listi pišejo, so gola ugibanja. Če bi se sklepalo po pisanju francoskega levčarskega tiska, ni prišlo med Manzonijem in Briandom do nobenega bistvenega zblizanja. »Echo de Paris« trdi celo, da je g. Briand italijanskemu poslaniku izjavil, da francoska vlada smatra, da ne bi imelo haska razpravljati o vprašanju brodogovnega programa, oziroma razmerju, ki naj bi se ustanovilo med italijansko in francosko vojno silo na morju, dokler se ne rešita definitivno vprašanji štata za Italijane v Tunisu in južne meje Libije. Vendar se ne zdi, da bi bilo to točno.

ker je ti dve vprašanji italijanska vlada že najmenj pred enim letom sama postavila na dnevni red, da se čimprej rešita. O odgovoru Brianda se torej zaenkrat le še ugiba.

Da pa je položaj ostal bistveno v resnici še vedno napet, ako ne popolnoma neizpremenjen, dokazuje seja zunanjega odbora senata, ki je bila sklicana 25. junija. Predsednik odbora Paul Boncour je predložil odboru izpolnjeno vprašalno polo o politiki vlade napram Italiji. Zanimivo pa je, da so člani desnice politiko vlade v pogledu Italije precej ostro kritizirali, češ, da ne vodi do sporazuma, dočim je levica zavzela stališče, da agresivno postopanje fašizma, predvsem pa Mussolinijevi govori zadostno upravičujejo varnostne odredbe Francije.

Kakor Vaš dopisnik izve, so tudi gospodarski krogi Italije čedalje bolj v skrbeh, da ne bi oboroževanja vedla do nezaželenega konflikta in pritiskajo na merodajne činitele zunanje politike, da se pride s Francijo na vsak način do sporazuma. Zato gospodarski krogi agresivne politike fašističnega vodstva ne odobravaljo, videč, da prav nikamor ne pripelje. Vzrok stališča gospodarskih krogov je v gospodarskem stanju dežele, ki vzbuja skrb kljub bodritnim besedam finančnega ministra Mosconija v senatu dne 25. junija. Največja skrb je ta, ker neizmerno povečani izdatki za vojsko in mornarico silijo vlado k skrajni štednji in onemogočajo potrebne investicije za javna dela in melioracije ter se je tudi že pojavila bojazen, da se ne bi itak že previsoki davki zvišali.

Na sporazumu pa zelo dela v zadnjem času zopet angleška diplomacija, kakor je jasno razbrati iz »Manch. Guardian« v uvodniku 25. t. m.

Mala antanta za Briandov načrt

Poročila zunanjih ministrov — Edinstvo Male antante

Štrbske Pleso, 26. jun. p. Na današnji konferenci trojice ministrov male antante so se obravnavala važna mednarodna vprašanja in gicer s stališča male antante kot take in s stališča posameznih držav male antante. Marin-ković je poročal o odnosih Jugoslavije nasproti Italiji in Franciji in je izjavil, da po njegovem mnenju ne obstaja možnost neposrednih sporov in nevarnosti. Nadalje je relativno zelo optimistično ocenil francosko-italijanske odnose in izjavil, da smatra, da francosko-italijanske diference ne bodo imele večjih posledic. Mala antanta, je zaključil, mera iti iz teh predpostavk in po tem voditi svojo politiko nasproti Franciji in Italiji.

Za Marinkovičem je govoril romunski zunanji minister Mironescu o romunsko-madžarskih odnosih ter je podrobno orisul položaj na vzhodno-romunski meji in opozoril na pojačano rusko floto na Črnem morju. Nato je Mironescu govoril o poljsko-romunski vojaški pogodbi. V debati o odnosih treh držav male antante do Sovjetske Rusije so prišli vsi trije ministri do zaključka, da ostanje na principu svobode delovanja vsake posamezne države nasproti Sovjetski Rusiji.

Končno je dr. Beneš poročal o vprašanju razorožitve. Vsi trije ministri so se zedinili v tem, da je k temu važnemu vprašanju mogoče pristopiti šele tedaj, ko bo zajamčena skupna sigurnost z ozirom na morebitno nevarnost. Vprašanje vzpostavitve Habsburžanov na Madžarskem se danes ni obravnavalo. To vprašanje bo verjetno jutri prišlo na dnevni red. Mislili se pa, da se ne bo objavilo službeno stališče male antante kot take, nego bo vsaka država male antante v tem oziru storila demarš pri zainteresiranih državah. O Briandovi spomenici o zedinjenih državah Evrope bo mala antanta precizirala svoje stališče jutri, vendar bo vsaka država posamezno odgovorila na spomenico. Ministri male antante so končno ugotovili, da

se s prihodom kralja Karla na romunski prestol odnosi Romunije nasproti mali antanti niso spremenili.

Štrbske Pleso, 26. jun. z. Ministri za zunanje zadeve držav male antante so danes ob devetih nadaljevali konferenco. Po konferenci so izdali tale komunikate:

Drugi sestanek ministrov male antante se je vršil danes dopoldne, 26. junija. Ministri so izmenjali svoja mišljenja o Briandovi spomenici. Ugotovili so, da Briandova iniciativa odgovarja vesplošni želji za čim boljšo mednarodno organizacijo v interesu ohranitve miru in mirnega razvoja človeštva. Ta iniciativa se popolnoma strinja z delom in politiko male antante. Vsi trije ministri so se v principu zedinili o predlogu, ki ga bodo oni stavili na konferenci v Zenevi, kjer se bo o tem problemu razpravljalo. Obravnavali so podrobno odnose med državami srednje Evrope na podlagi sporazuma, ki je bil sklenjen v Haagu in Parizu. Ugotovili so, da se je velik del težav odstranil in da so se odnosi močno zboljšali. Ministri so sklenili, da se v vsem držijo obstoječih mednarodnih obveznosti. Nato so začeli diskusijo o uporabi pariškega sporazuma. Ta diskusija se bo na prihodnji seji nadaljevala.

Štrbske Pleso, 26. jun. x. Vaš poročevalec se je na merodajnih mesih informiral o dosedanjem rezultatu konferencie ter se mu je položaj opisal naslednje:

Najvažnejši rezultat je do sedaj nesporno dejstvo, da je smatrati edinstvo Male antante za zagotovljeno. Kdor je pričakoval, da bo Romunija krenila drugam, je bridko razočaran. Češkoslovaško-romunsko trgovinska pogodba, ki se bo v petek podpisala v Štrbskem Plesu, je za to najjasnejši dokaz. Ta trgovinska pogodba, ki je silno obširna tarifna pogodba, je bila sklenjena presenetljivo hitro pod vtisom političnega prijateljstva obeh držav. To dejstvo je učinkovalo posebno na Madžarskem, kjer so upali, da bo češkoslovaška carina za žito in moko ovirala sklenitev pogodbe. Madžarsko-češkoslovaška trgovinska pogajanja pa so zastala ravno radi češkoslovaških carin za žito in moko.

Drugi važni rezultat je dejstvo, da se bodo začasno samo privatna pogajanja med romunskimi, jugoslovanskimi in madžarskimi interesi o ustanovitvi agrarnega bloka po zagotovitvi Mironesca in Marinkoviča vršila dalje za sporazumu s Češkoslovaško. S tem so zelo razočarani oni, ki so pričakovali, da se bo ost takega bloka naperila proti Češkoslovaški, kajti važno jamstvo za obrnitev dosedanjega maloantantnega kurza v Romuniji ni samo oseba kralja Karla, temveč tudi osebnost Mironesca, ki je prav za prav oni, ki skuša zavarovati eksistenco kralja Karla na romunskem prestolu. Če se trdi, da bo Romunija obrnila svoje simpatije tja, od koder bo dobila posojilo, je treba vpoštevati, da takega posojila rotovo ne bo dobila od Italije.

Verjetno je, da bo Češkoslovaška stavila pri Briandovem načrtu svoje pridržke glede Rusije, katero želi v evropski uniji. Zelja Romunov, da bi postopala v tem vprašanju skupno s Poljsko, se sedaj ni mogla vpoštevati in sploh ni bilo govora o nadaljnjem zblizanju Poljske z Male antanto. Opazilo se je celo, da navleči bližini poljske meje ni bilo v Štrbskem Plesu niti poljskega opazovalca niti poljskih častnikov.

Marinkovičeva izjava

Štrbske Pleso, 26. jun. AA. Po današnji konferenci treh ministrov zunanjih zadev držav Male antante je sprejel jugoslovanski zunanji minister Vojislav Marinković jugoslovanske novinarje ter jim podal sledečo izjavo:

Kar se tiče prvega dela memoranduma g. Brianda, vam lahko rečem, da smo glede svojega stališča soglasni, vendar smatramo za potrebno, da glede te stvari še v Zenevi napravimo gotove korake. Kakšni bodo ti koraki, bo zavisto od stališča ostalih držav in opomb, ki so bile stavljene k memorandu. Mi smo se sporazumeli, kaj bomo delali v Zenevi in kako bomo odgovorili glede dela Društva narodov. Sklenjeno je, da bo dala vsaka država Male antante poseben odgovor na stavljena vprašanja. Kar se tiče drugega dela memoranda, to je naših odnosov do držav Srednje Evrope po haškem in pariškem sporazumu, lahko rečem, da je veliko število vprašanj med našimi državami ter Avstrijo in Madžarsko regulirano, kar nam daje možnost, da še bolj delamo za zboljšanje odnosov s tema dvema državama. V zvezi s tem smo govorili tudi o vseh možnostih, o katerih se od časa do časa govori v tisku, ter konstatirali, da nimamo ničesar menjati in da bomo ostali pri sklepih prejšnjih konferenc.

Centralni urad tiskovne Male antante na Dunaju

Štrbske Pleso, 26. jun. z. ČTK objavlja: Danes dopoldne je imela tiskovna mala antanta svojo poslednjo sejo. V začetku seje so poslali pozdravne brzojave predsedniku Masaryku, romunskemu kralju Karlu in jugoslovanskemu kralju Aleksandru. Ob trideset na deset so prišli zunanji ministri Beneš, Marinković in Mironescu. Predsednik tiskovne male antante je zaprosil zunanje ministre male antante, da vzamejo na znanje, da se je tiskovna mala antanta odločila ustanoviti na Dunaju časopisno tajništvo, ki bo poročalo o politiki male antante.

Fantastična vest

Pariz, 26. jun. d. »Quotidien« je kot resno objavil vest, da se fašistična milica namerava z enim udarom polastiti Nizze. Ni treba posebej poudarjati, da je ta vest plod preveč vnete fantazije.

Dunajska vremenska napoved. Bolj oblačno, večja verjetnost padavin. Pričakovati je, da se bo nekoliko ohladilo.

Zagrebska vremenska napoved. Po večini jasno. Od časa do časa se bo pooblačilo. Zelo vroče.

Zdravstveno stanje sv. očeta

Rim, 26. jun. x. V zadnjih dneh se je papež nekoliko slabše počutil in sta ga preiskala neki znani francoski specialist, ki je že tudi operiral Polancoje, in neki nemški specialist, ki biva v Milanu. Papež trpi na mehurju. Sodi se, da operacija sedaj ne bi bila umestna. Zdravnika sta papežu na- ožila najskrbnejši mir. Priporočila sta mu tudi, naj po možnosti zapusti poleti Rim in gre na deželo. Bolezenski simptomi imajo svoj izvor v velikih naporih papeža v jubilejnih letu.

MacDonald napoveduje volitve

London, 26. jun. x. Na seji frakcije delavske stranke je izjavil včeraj MacDonald, da računa na volitve še to jesen, zaradi česar je vlada umaknila nekatere zakonske predloge, da ne bo ovirana z nedovršenimi zakoni.

Prva seja pod predsedstvom kralja

Bukarešt, 26. jun. x. V kraljevi palači je bilo danes prvo posvetovanje članov vlade pod predsedstvom kralja. Razpravljalo se je predvsem o sedanjem težkem finančnem in gospodarskem položaju države in kako bi se mogla v svrhu zboljšanja gospodarskega stanja porabiti posojila trdke Morgan in Juvard. Odslej se bodo take seje pod predsedstvom kralja vršile vsak teden.

Finančni sporazum v Nemčiji

Berlin, 26. junija. AA. Diskusija o občem političnem položaju je končana ter je prišlo glede finančnih ukrepov, ki jih je treba izvesti, do popolnega soglasja. Kancelar dr. Brüning poda danes poročilo predsedniku republike Hindenburgu.

Angleško pomorsko oboroževanje

London, 26. jun. d. Glede na sklenjeno gradnjo treh križark, 12 rušilcev, treh podmornic, ene korvete, ene polagalke min in ene ladje za strelkove vaje, torej 21 novih enot, izjavlja admiraliteta, da imajo te ladje nadomestiti stare ladje, ki sicer še niso postavljene iz službe, pač pa so že preokračile normirano starost.

Novo ladje bodo dale angleški mornarici v okviru londonskega dogovora njeno polno mirovno stanje in nima sklep o teh novogradnjah nobene zveze s podobnimi ukrepi drugih vesil (misljena je Italija).

Na neko tozadevno vprašanje v poslanski zbornici je prvi lord admiralitete Alexander odgovoril, da je tako vprašanje neumestno, ker vladajo med Anglijo in Italijo najpristržnejši in nemoteni odnosi prijateljstva.

Kobilice ustavile vlak

Dunaj, 26. jun. x. V okolici Dunajskega Novca mesta so se danes pojavile ogromne množice kobilic, ki so oglodale polja in povzročile tudi zastoj v železniškem prometu. Dva tovorna vlaka sta se ustavila, ker radi velikih množic kobilic stroji niso mogli izpeljati tovora. Pozvani so bili gasilci, ki so z ognjem uničili kobilice. Vendar kobilice niso egiptске vrste, temveč so domače manjše vrste, ki so zadnje dni tudi po nekaterih krajih na Madžarskem in v Jugoslaviji napravile škodo. Danes popoldne je bilo poslanih sto brezposelnih delavcev v boj proti kobilicam, katere uničujejo z raztopljenim karbolinom, katerega brizgajo v kobilice. Pokončane kobilice pa bodo porabili za gnoj. Smatra se, da je nevarnost odstranjena.

Vidovdanska proslava

Ljubljana, 26. junija. AA. Kraljevska banska uprava sporoča, da se vrši na Vidov dan dne 28. junija v stolnici ob 10 popoldne rekviem v spomin padlih borcev. Pravoslavna služba boja bo ob pol 9 na velikem vojaškem vežbišču. Sledila ji bo parada čet ljubljanske garnizije, v primeru slabega vremena bo pravoslavna služba v pravoslavni kapelici v vojašnici Vojvode Mišića. Evangeljska služba boja bo ob 10 v evangeljski cerkvi. Za časa rekviema v stolnici morajo biti trgovine zaprte.

Sokolski zlet

Belgrad, 26. junija. AA. Nj. Vel. kralj je sprejel v avdienci starešino poljskega sokolstva grofa Adama Zamojskega. Grof Zamojski je ostal pri Nj. Vel. kralju Aleksandru pol ure.

Rezultati tekem.

Belgrad, 26. junija. AA. V tekmah za jugoslovansko sokolsko prvenstvo v višjem oddelku so bili doseženi ti-le rezultati:

1. Prvo mesto: Ljubljana 553,50 točk ali 86,49%. — 2. Drugo mesto: Celje s 474,23 točkami ali 74,09%. — 3. Tretje mesto: Maribor 454,75 točk ali 70,05%. — Poedineci so se plasirali tako-le: 1. Primožič Tošo, Maribor, 96,57 točk. — 2. Gregorka Boris, Ljubljana, 95,75 točk. — 3. Malej Anlon, Ljubljana, 92,25 točk. — V tekmah srednjega oddelka so bili doseženi ti-le rezultati: 1. Novi Sad, župna vrsta, 582,75 točk ali 91,05%. — 2. Kranj, župna vrsta, 555,51 točk ali 86,76%. — 3. Belgrad 1, 542,58 točk ali 84,75%. — Poedineci pa so dosegli te-le placemente: 1. Zakič Mladen, Novi Sad, 98,25 točk. — 2. Pristav Janko, Kranj, 97,15 točk. — 3. Pavšič Peter, Ljubljana, 96 točk. — Pri teh tekmah je sodelovala tudi vrsta saveza poljskega sokolstva iz Varšave, ki je nastopila kot gost in izven konkurence ter dosegla 587,50 točk ali 91,75%.

Tekme članic v višjem oddelku: Tekmovalo je 26 članic. Rezultati so nastopili: 1. Marjanovič Olga, Pančevo, 52,25 točk. — 2. Krajinovič Živka, Pančevo, in Krizmanič Marija, Celje, po 48,40 točk. — 3. Tucak Milka, Maribor, 48 točk.

Belgrad, 26. jun. m. Danes je prispela delegacija lužiško srbskih Sokolov in Sokolice. Za njimi so opoldne prišli francoski delegati, ki so bili na kolo-dvoru sprejeti od ministrov Kumanudija, Svevga, pomočnika zunanjega ministra Bakotića, francoskega poslanika Darda in francoskega vojnega atašeeja. Ob pol 3 je prišla romunska vojaška delegacija, delegati romunskega karpatskega Sokola in delegati društva za fizično vzgojo. Zvečer je prispela češko-slovnska delegacija. Vse delegacije so bile na kolo-dvoru slovesno sprejete.

Nemčija sprožila saarsko vprašanje

Nemčija se skuša okoristiti v francosko-italijanskem sporu

Paris, 26. jun. d. Dne 25. t. m. je minister za zunanje zadeve g. Briand podal v komisiji senata za zunanje zadeve, ki je bila preje obravnavala odnošaje med Italijo in Francijo, obširen ekspono o zunanjih politiki Francije in je topogledno izjavil:

Med Parizom in Rimom se vrše dalje razgovori, da se difference, ki med obema državama vladajo, poravnajo. Vendar imajo ti razgovori do zdaj samo značaj navadnega izmenjavanja obojestranskih mnenj in stališč ter možnosti izravnave. Zato ostanejo odprte vse možnosti, da se v bližnji bodočnosti začnejo prava in resnična pogajanja.

Briand je nato izjavil, da Francija slejkoprej želi, da se čimprej med obema narodoma doseže razmerje stalnega in pristržnega prijateljstva po sporazumni odstranitvi vseh nesoglasij. Minister je nato namignil na gotove incidente, ki bi mogli imeti nehotene nevarne posledice za vzdržanje miru, želeč, da se naj bi vsi takih poostretev poljsko izogibali.

Zborovanje poljske opozicije

Bati se je nemirov

Varšava, 26. jun. x. Kot protiudarce poljskih opozicijskih strank proti neprestanemu izključevanju parlamenta, se začne v soboto v Krakovu skupne velike demonstracije delavcev in kmetov vseh demokratskih smeri iz vse države. Vlada je izrazila bojazen, da ne bi prišlo do državljanske vojne. Tudi radikalna stranka je svoje pristaše pozvala

Briand je nato ugotovil, da je Francija vedno sprejemala roko za spravo in za odstranitev vseh obstoječih težkoč, kadarkoli se je to od nje iskalo.

Končno je Briand na vprašanje nekaterih senatorjev prešel na saarsko vprašanje, rekoč, da je to vprašanje sprožila Nemčija sama, da je torej Nemčija tista, ki mora izjaviti, kaj v tem oziru od Francije želi in kaj ponuja.

Briand je potem zvečer sprejel nemškega poslanika, ki je z njim dolgo govoril o saarskem problemu in izrazil željo, da bi se to vprašanje med Francijo in Nemčijo rešilo, še preden se jeseni sestane nemški parlament.

V političnih krogih se domneva, da je Nemčija vprašanje predčasno vrnitve saarskega ozemlja sprožila v sedanjem trenutku, ker hoče izkoristiti diplomatsko borbo Francije in Italije za premoč na kontinentu v svoj prid — kar se bo tudi ujemalo.

Likvidacija grške narodne tragedije

Grški parlament je odobril sporazum s Turčijo

Atene, 26. junija. AA. Grški parlament je končno sprejel grško-turški sporazum. Za sporazum je glasovalo 191 poslanec, proti je bilo oddanih 19 glasov. Vsa grška politična javnost je z velikim zanimanjem sledila razvoju nedavno sklenjenega grško-turškega sporazuma. Parlament se je opetovano bavil s tem vprašanjem in so morali razpravo o tem vprašanju opetovano prekiniti. Ratifikacija tega sporazuma je bila napovedana za ponedeljek 23. junij. Parlament ga je sprejel šele na snočni seji. Razprava v parlamentu je trajala zadnje tri dni neprekinjeno in je bila mestoma nadve živahna, ker so v razpravo posegli begunski poslanci. Govorili so šefi strank Caldaris, Papanastasiu in Kafandaris. Caldaris je izjavil, da je proti sporazumu, vendar ne iz nabelnih razlogov, marveč zaradi razmer, v katerih je bil sporazum podpisan. Papanastasiu je branil sporazum, ker bo z njim uvrščen mir na bližnjem vzhodu. Obenem štiti sporazum ostanke Helenstva v Stambul. Cafandaris pa je dejal, da izgubi grški narod s tem sporazumom vse in da bo zato glasoval proti sporazumu. Na vse opombe in očitke je odgovoril predsednik grške vlade Venizelos v triurnem govoru. Venizelos je izjavil, da je grška vlada dosegla sporazum po velikih naporih in žrtvah. Med begunskimi poslanci je prišlo tekom razprave do ostrih osebnih sporov in spopadov. Eni so zahtevali, naj vlada poda ostavko in razpiše nove volitve, drugi so bili spet mnenja, da je sporazum dober, ker likvidira veliko narodno tragedijo. Ti poslanci so čestitali Venizelosu, da je podpisal sporazum. Navzlic temu pa je večina begunskih poslancev vendarle glasovala za sporazum in prečitala pred glasovanjem to-le izjavo:

»Pravice beguncev, ki jih jamči lausanska pogodba, niso razveljavljene s tem sporazumom.«

Pred glasovanjem je izjavil predsednik grške vlade Venizelos, da bodo iz njegove stranke izključeni vsi poslanci, ki bi glasovali proti.

Kljub megli in neugodnemu vremenu je Kingsford kar se tiče hitrosti poleta, Nemca Köhla prekosil. Polet od Port-Marwicka do Harbour Grace je trajal okroglo 37 ur, medtem ko so letalci z »Bremenom« rabili za progo iz Baldonella do Greenly Islanda 38 ur. Vendar je treba upoštevati, da je Kingsford naletel na ugodnejše vremenske razmere kakor svoj čas Köhl in njegova tovariša. Letalo »Bremen« je imelo en motor, »Southern Cross« pa tri.

Newyork, 26. jun. x. Kingsford Smith je ob 4.05 ameriškega časa odletel iz Harbour Graceja v Newyork. Ta del pota meri 1100 milj. Ob 5 popoldne srednjeevropskega časa je letalo preletelo Halifax.

Newyork, 26. jun. x. Po mnenju newyorške vremenske postaje je pričakovati prihod letala »Južni križ« ob 11 ponoči srednjeevropskega časa. Z letala se javlja brezžično, da je na krovu vse v redu.

Kljub megli in neugodnemu vremenu je Kingsford kar se tiče hitrosti poleta, Nemca Köhla prekosil. Polet od Port-Marwicka do Harbour Grace je trajal okroglo 37 ur, medtem ko so letalci z »Bremenom« rabili za progo iz Baldonella do Greenly Islanda 38 ur. Vendar je treba upoštevati, da je Kingsford naletel na ugodnejše vremenske razmere kakor svoj čas Köhl in njegova tovariša. Letalo »Bremen« je imelo en motor, »Southern Cross« pa tri.

Newyork, 26. jun. x. Kingsford Smith je ob 4.05 ameriškega časa odletel iz Harbour Graceja v Newyork. Ta del pota meri 1100 milj. Ob 5 popoldne srednjeevropskega časa je letalo preletelo Halifax.

Newyork, 26. jun. x. Po mnenju newyorške vremenske postaje je pričakovati prihod letala »Južni križ« ob 11 ponoči srednjeevropskega časa. Z letala se javlja brezžično, da je na krovu vse v redu.

Junak dneva

Kingsford kljub megli in viharjem prekosil Nemca Köhla — Včeraj je odletel z Nove Fundlandije proti New Yorku

Newyork, 26. jun. Kingsford Smith je postal junak dneva. S svojim letalom »Southern Cross« je v vzhodnozpadni smeri premagal Atlantski ocean. Za bavariskim častnikom Köhlo je Kingsford prvi, ki je preletel ocean iz Evrope v Ameriko. Boriti se je moral s podobnimi težavami kakor Köhl. Nova Fundlandija je pričakovala »Southern Cross« z isto gosto meglo, ki je svoj čas bila za Köhla skoro usodepolna. Z meglo so se združili viharji, ki so divjali od zahoda proti vzhodu. Skoro pol dneva je taval »Southern Cross« v megli pri Novi Fundlandiji. Pilot se je moral zanašati samo na brezžična pozicijska poročila, ker je postal kompas neuporaben. Usoda mu je bila mila.

V sredo, 25. junija ob 10 uri 21 minut po srednjeevropskem času je zaropotalo letalo nad pristaniščem Harbour Grace na Novi Fundlandiji. Kingsford Smith je bil rešen. Letalo je moralo pristati, ker je med tavanjem nad Novo Fundlandijo porabilo skoro ves bencin.

Lord Strickland ni zmagal

London, 26. jun. d. Vest svobodomiselnega evropskega tiska, da pomeni suspenzija malteške ustave zmago stališča lorda Stricklanda, je popolnoma brez podlage.

MacDonald je ukinil ustavo zato, da onemogoči nadaljnje konflikte lorda Stricklanda s škofi, da se prebivalstvo pomiri, med tem pa se najde stalna in ugodna rešitev med cerkvijo in angleško državo.

Lord Strickland je samo nominalno ohranil ime ministrskega predsednika in položaj svetovalca sedanje malteške kolonijalne vlade, resnično oblast pa ima guverner general Ducane, ki je odgovoren samo kroni.

Angleško časopisje soglasno odobrava to rešitev in naglašja, da je nujno potreben konkordat z Vatikanom. Strickland pa je svoje vlogo doigral.

London, 26. jun. x. Kralj Jurij je podpisal odredbo, s katero se ustava na Malti razveljavlja za negotov čas.

Evropska carinska unija

Pariz, 26. jun. x. Dne 30. junija se sestane v Parizu posebna konferenca evropske carinske unije pod predsedstvom senatorja Le Croquerja. Izključna naloga konference je proučevanje evropskih pogodb. Otvoritvene seje se bodo udeležili zunanji minister Briand, trgovinski minister Flandin in poljedelski minister David. Na konferenci bo zastopanih 14 držav: Avstrija, Madžarska, Češkoslovaška, Jugoslavija, Romunija, Poljska, Grčija, Belgija, Francija, Anglija, Nemčija, Holandija, Švica in Italija. Otvoritveni govor bo imel profesor Trenchard od francoskega instituta.

Streljanje v množico

Buenos Aires, 26. jun. AA. Kakor poročajo, so vladne čete streljale v La Zazu v množico, ki je demonstrirala proti načelniku glavnega stana vladnih čet generalu Kundtu. Ubitih je bilo 30 oseb in na stotine so jih ranili.

Miroljubna politika Poljske

(Intervju našega belgrajskega dopisnika s poslani kom poljske republike.)

Belgrad.

Naš urednik in dopisnik je obiskal te dni gosпода poslanika poljske republike dr. Babinskkega, da kaj izve o zunanjepolitičnih smernicah prijateljske poljske države. Ta obisk je padel v čas, ko je svetovno časopisje veliko ugibalo o pomenu in namenu, ki ga je imel italijanski minister za zunanje zadeve Grandi s svojim potovanjem v Varšavo. Gospod poslanik, ki se zdaj nahaja v Varšavi, kamor se je po tem razgovoru odpeljal, je našega belgrajskega urednika najljubezniveje sprejel ter v razgovoru krepko podčrtal neomajno miroljubno politiko Poljske in pa pristržnost odnošajev do Jugoslavije, ki so gospodu poslaniku kot zelo velikemu prijatelju naše države in naroda posebno na srcu. Gospod poslanik dr. Babinski je izjavil:

»Poljska, kakor sploh dosedaj, vodi politiko, ki ima namen ozdraviti rane, ki jih je republiki prizadela vojna. Splošno je znano, da je bila Poljska eden najvažnejših terenov za časa svetovne vojne, in zaradi tega si je lahko predstavljati, v kakšnem stanju so različne okupacijske armade to deželo zapustile. Dosti je reči, da je bilo leta 1918. vsega skup zaposlenih le 18% delavcev v primeri s številom delavcev, zaposlenih pred vojno. Zato se je neodvisna Poljska z vso energijo lotila zacetitve ran in potrebne organizacije države. Uspehe tega dela je pokazala v odlični meri lanska deželna izlozba v Poznanju, ki je pokazala izvanreden talent konstruktivne delovne sile poljskega naroda. V najkrajšem času se odpre v Poljski mednarodna razstava komunikacije in turisticke in bo tudi ta razstava brez dvoma pokazala uspehe in napredek v tako važnih območjih, kakor so železnice itd. Zemlja poljska, ki je bila tako uničena za časa vojne, sedaj cvete in se razvija. Administracija in odlično organizirana armada so ponos naroda. Gospodarsko stanje Poljske se kljub težki krizi cele Evrope, ki tudi Poljski ni prizanesla, stalno izboljšuje.

Kulturni in prosvetni razvoj naroda gre istotako z velikimi koraki naprej, o čemer pričajo delo in uspehi naših znanstvenikov, umetnikov, pisateljev ter stanje naših višjih in nižjih šol.

Zunanja politika Poljske je izrazito miroljubna. Poljska neomajno stoji na stališču potrebne konsolidacije Evrope, da se doseže gospodarsko ravnotežje, ki ga je vojna zmotila. Radi tega je predvsem potrebno mirno sodelovanje vseh narodov. Poljska je uspešno normirala svoje odnošaje s sosedi istotako kakor i z drugimi državami. Z Jugoslavijo veže Poljsko odkritosrčno prijateljstvo, ki bazira na skupnem poreklu, sorodni kulturi in analogni zgodovini. Naša najbližja naloga je poglabitev kulturnih stikov kakor tudi gospodarskih vezi med Poljsko in Jugoslavijo. Pot k temu vodi skozi čim popolnejše vzajemno spoznavanje, ki ga moramo doseči po izmenjavi naših misli in velikih kulturnih pridobitev obeh narodov.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znanec. Vam vsem, ki ste ga poznali in radi imeli, javljamo potrti in obupani, da je dopadlo Bogu Vsemogočnemu vzeti nam nenadoma vso našo ljubezen, našo nado in naš ponos, vzornega sina, ljubečega brata, vnuka, nečaka in bratrance, našega ljubljence

Uroša

sluša telja kemijskega oddelka tehniške fakultete v Ljubljani

Pogreb se bo vršil v petek 27. junija ob pol 16 iz mrtnišnice pri Sv. Kristofu na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana, dne 26. junija 1930.

Direktor ing. Turk Jakob, oče. Marija roj. Bartl, mati. Srdan, bratec. Rodbine: Turk, Bartl, Knavs, Žagar, Starin in Krajc.

Brez posebnega obvestila.

Sovjeti in framasoni proti krščanstvu

Rim, 26. jun. d. Dobro informirana kulturna revija »Corrispondenza« prinaša zelo zanimiva odkritja o francoskih in nemških ter poljskih framasonskih ložah.

Framasonsko časopisje je zadnje čase sprožilo protestno akcijo zoper brezbožniško propagando sovjetov v Rusiji, kar je izzvalo seveda splošno presenečenje.

»Corrispondenza« sedaj odkriva, da je ta »protestna akcija« samo krinka, da bi rusko ljudstvo bilo zavedeno v zmotu, da je framasonerija religiji prijazna in da sama predstavlja religijo, kar bi potem olajšalo nameravano framasonsko propagando v Rusiji.

V resnici se lože dogovarjajo s sovjetsko vlado, zlasti z organizacijo »Brezbožnikov«, da bi se dovolila dozdej prepovedana framasonska delavnost v Rusiji v svrhu skupnega pobijanja krščanske vere in cerkve.

V resnici so se protikršćanske demonstracije v Berlinu in na Dunaju priredile dogovorno s komunisti in framasonerijo. Berlinske in dunajske lože delujejo v tem oziru skupaj z ložami v Varšavi in Rigi.

Ponesrečen poizkus

Newyork, 26. jun. x. Težko pričakovani poizkus francoskega profesorja Georgeja Claudeja, da bi toploto zalivskega toka izkoristil za pridobivanje elektrike, se je ponesrečil. Včeraj so polagali 1800 m dolgo jekleno cev, ki je stala nad milijon dolarjev, v morje, le drugo miljo od obale pri Matanza na Kubi. Cev pa se je radi vrtincev strgala z vrvi in se potopila. Profesor Claude in sto njegovih sodelavcev so se torej zastoni trudili leto dni za napravljajem cevi.

Zapustila nas je, previdena s svetotajstvi za umirajoče, naša zlata mama, stara mama, taša in teta, gospa

Marija Pogorelec

vdova po revidentu dož. naklade

Pogreb se bo vršil v soboto, dne 28. junija 1930 ob pol 5 popoldne iz Gorupove ulice št. 4 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 26. junija 1930.

Adela, Miroslav, Karl, otroci. Danica roj. Uršič, Ana roj. Viher, sinahi. Breda, vnukinja.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.